

Sortsforsøg med *Heuchera* 1964-69

Ved *Grethe Clausen*

883. beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

Beretningen omhandler 2 sortsforsøg med *Heuchera* udført ved Statens Væksthusforsøg, Virum og statens forsøgsstation, Spangsbjerg, Esbjerg.

Forstandere ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

Heuchera (Saxifragaceae) er lave stauder med rodstok og langstilkede, æg-hjerteformede grundblade, der er tydeligt hårede, især på den lappede og tandede rand og på undersiden; også de tilvoksede akselblade er randhårede. Blomsterne bærer kun få spredte, ubetydelige højblade og i spidsen en af kvaste og svikler sammensat, åben, noget kirtelhåret top. Blomsterne er halvt oversædige med ganske små, røde eller hvidlige kronblade; derimod er bægerbladene og særlig underbægeret (den omkring og over frugtknuden opvoksende blomsterbund) meget iøjnefaldende, hele blomsten dog kun knap 1 cm lang.

Hjemland: Nordamerika.

Antallet af *Heuchera*-arter og -sorter, der dyrkes her i landet er ikke stort og har været ret konstant gennem mange år. Men i planteskolernes prisværdige søgen efter nye sorter eller planter til nye formål, måtte *Heuchera* forekomme så interessant, at de blev taget med i den turnusplan, der er udarbejdet for Statens Forsøgsvirksomheds sortsforsøg med stauder.

Heuchera benævnes af skandinaviske botanikere alunrod (sv. og norsk: alunrot), der sigter til rodstokkens alunagtige smag og adstringerende egenskaber, men populært kaldes den *purpurklokke* (tysk: Purpurglöckchen) eller *koralklokke*, selv om disse navne strengt taget kun kan tilkomme arten *H. sanguinea*, men disse navne er betydeligt mere beskrivende, da blomsterne ligner små klokker, og de fleste er i rosa og røde nuancer.

Nogle sorter har lysegrønne blade, andre grågrønne eller blankt mørkgrønne og enkelte har et brunligt bånd et stykke fra bladranden, nogle

bladplader er meget buklede og behåringens tæthed er også forskellig.

Sartere sorter løv visner om vinteren, hvor de netop skulle glimre ved vintergrønhed. De vinterfaste sorter er jævnt grønne hele vinteren og skifter først gradvis løvet hen i april.

En *Heuchera* i fuld blomst med mange, lette blomsterstande er meget yndefuld. Da blomsterstænglerne kun er fra 40-60 cm høje, skal planterne stå, så de kan ses: foran i staudebedet, i et stenanlæg, som kantplanter eller i lysninger mellem buske og træer i halvskygge. At *heuchera*-blomsterne er meget fine og holdbare i afskåren stand skal også bemærkes.

Efter blomstringen fjernes de afbårne stængler, så bladrosetten kan få bedst mulige vilkår for god tilvækst. Vinterdækning med spagnum mellem planterne luner og beskytter mod udtørring.

Vækstkrav

Dyrkningen er ret problemløs, man kan roligt bruge standardudtrykket: i enhver god havejord. Men bedst resultat opnås i en porøs, alkalisk jord, der ikke udtørre for let, og på en vokseplads, hvor der er spredt skygge eller på nordvendt bed, men vil man vande i tørre perioder, kan *Heuchera* blive meget veludviklede selv i fuld sol.

Barfrost tåles ikke så godt, især hvis den begynder allerede før jul eller er vedvarende i det sene forår. Og her er vi ved noget centralt i vurderingen af *Heuchera*-sorternes dyrkningsværdi: bladrosettens evne til at overvintre frisk

og køn er lige så vigtigt som blomsternes skønhed og rigelighed.

Heuchera blomstrer kun i juni og juli, og derefter skal de alene hævde sig ved bladrosettens (grundbladenes) skønhed. Bladenes fylde og farve og tegninger varierer fra sort til sort.

Formering

Heuchera formeres ved stiklinger med hæl fra august-oktober og overvintrer i bæk med glas over. Stiklingerne er færdige til udplantning i maj-juni. Deling i september må normalt frarådes, da planterne kan være udsat for opfrysning. Deling i august er sikrere. Da man imidlertid til forsøget disponerede over rigeligt plantemateriale, løb man risikoen, og planterne deltes i september. Der skete i den milde vinter 1966-67 ingen skade.

Forsøget

I 1964 og 65 indsamledes 20 sorter af *Heuchera* fordelende sig således, at de 17 formodedes at være sorter af *Heuchera* × *brizoides* Lemoine (= *micrantha* Dougl. × *sanguinea* Engelm.), 1 *Heuchera pruhoniana* (opfattet som art) og 2 *Heucherella tiarelloides*. Ved sidstnævnte forstås *Heuchera* × *brizoides* × *Tiarella cordifolia*. × *Heucherella* Wehrh. adskiller sig fra *Heuchera* bl.a. ved at have rodslående udløbere.

Efter de 2 års iagttagelse, der gik forud for forsøget, udskød man nogle sorter p.gr. af dårlig overvintring, og udplantede i september 1966 11 sorter *Heuchera* × *brizoides* herunder *H. pruhoniana*, som det viste sig ikke var en art men en cultivar af *H. x b.* Da det yderligere havde vist sig, at de 2 *Heucherella* var identiske, deltog kun *H. tiarelloides* 'Rosea' i forsøget.

Når man kalder de 11 i forsøget indgåede *H. x brizoides* er det sandsynligvis ikke botanisk korrekt, da enkelte godt kan være *H. sanguinea* Engelm. eller som foranstående viser, krydsninger. Ved Statens Forsøgsvirksomheds sortsforsøg med stauder er det vedtaget at følge de internationale nomenklaturregler, som bruges af Den internationale Staudeunion (I.S.U.), ved at bruge *H.*

x brizoides og benævne »sorterne« cultivars og sætte navnene i ' '.

I 1967 bedømtes sorterne 1 gang hvert forsøgssted - Virum og Spangsbjerg - nemlig hovedfloret i juni, i 1968 bedømtes bladrosettens overvintring sidst i marts i Virum og den bedømtes atter i september efter en meget tør sommer, iøvrigt 1 gang hvert forsøgssted sidst i maj i Virum og i juni i Spangsbjerg. I 1969 efter den lange og strenge vinter efterfulgt at et meget sent forår, bedømtes bladenes overvintring påny, og blomstringen i juni. Der er benyttet point-skalaen 1:10, hvor 10 er bedst.

Til farvebestemmelse af blomsterne er anvendt The Royal Horticultural Societies, London, farvesystem kaldet R.H.S.

Der var udplantet 10 planter hvert sted af hver sort.

ANERKENDELSER

Der blev anerkendt 4 sorter, som får betegnelsen S 69 føjet til navnet, og som er beskrevet på siderne 113 og 114.

Beskrivelse af ikke anerkendte sorter

'Carmen'

Farvemæssigt meget fin med koralrøde ganske vist små blomster på brunrøde stilke, men uden for blomstringen er det den sløjeste af sorterne i forsøget, om foråret helt tilbunds vissen. Farven er efter RHS 53 B (røde gruppe). Stilkene 70 cm høje og bærer 50-90 klokker. Bladene er lysgrønne, ensfarvet med buklet-bulet form, 5,5 × 5,5 cm. Bedre overvintring i Virum end i Spangsbjerg. 5 points i gns.

'Coral Cloud'

I cm store karminrosa klokker, RHS 58 B - udvendig dog C-D (røde gruppe). 65-115 blomster pr. stilk er almindeligt forekommende. De festlige røde blomsterstilke er 60 cm. Bladene ensfarvet, matgrønne, 6 × 7 cm, men mindre blade sidder op ad stænglerne, omend ikke på alle. Bladrosetten kan godt være $\frac{1}{3}$ vissen hen på foråret, men bryder godt senere, så skaden ikke ses. Overvintringen dog alt ialt ikke stabil, kun 4 af 10 planter overlevede. I gns. er kun opnået 3 points.

'Pluie de Feu' S 69

Synonym med sorten *'Feuerregen'*.

'Pluie de Feu' har i mange år været en hovedsort i danske planteskoler p.gr. af dens stærke, klare farve. Den er lysende kardinalrød: RHS 53 D (røde gruppe). De spinkle 35-40 cm høje stængler, ca. 25 pr. plante, bærer færre blomster (40-50) end de nyere sorter. Trods nedvisning bryder planterne igen, og de lysgrønne blade dækker aldeles det visne. Overvintringen er sikker. I gns. 9 points.

'Pruhoniciana' S 69

Betydelig mere robust end øvrige *Heuchera* × *brizoides*. Den er flot og stiv, 80 cm høj og overvældende blomsterrig. Blomsterne godt egnede til afskæring. På de brunrøde stængler sidder store, åbne, langagtige klokker, mørkt kirsebærrøde med lysere ring forneden ved stilken, RHS 53 C (røde gruppe). Hver stand er slankere end ellers sædvanligt for *Heuchera*. Løvtuen 30 cm høj og 50 cm bred, af ensartet kuplet form med friskgrønne blade uden tegninger 7×9 cm store. Overvintrer 100%, men løvet kan være lidt brunsvædet hen på foråret, men overvokses helt. 9 points i gns.

'Red Spangles' S 69

De 1 cm lange blomster er lysende skarlagensrøde, RHS 52 A (røde gruppe) på kraven og udvendig 52 B. 75-120 klokker er talt pr. stilk. Stilkene er lyse, 50-60 cm høje. Bladene $6,5 \times 5,5$ cm, ensfarvet gråliggrønne. Løvtuen sund, men ikke helt regelmæssig, dog tæt og grøn, 20 cm høj og 40 cm bred. Af 10 planter overvintrede de 7. 9 points i gns.

Heucherella tiarelloides 'Rosea' S 69

Ligner en mellemting mellem Heuchera og Tolmiea Menziesii, også kaldet »Mor og Barn«, og er uhyre frodig med den fyldige lyst gulgrønne bladtue (20×45 cm), hvis enkelte blade måler $7 \times 8,5$ cm. Bladene er mere eller mindre udtalt marmorerede og kan have stærkt tonede pletter ved hovednerverne. Blomsterstandene er meget letbyggede, klokkerne åbne med langt udragende støvdragere. Farven er lys rosa, RHS 54 B og C. Stilkene bliver 40 cm, de er ikke helt stive, så blomsterne kan godt vælte lidt hid og did, men det ser mere sjovt end sjusket ud. Helt sikker overvintring, selv om bladene kan være let svedne mod randens sidst i marts. Sund, rigtblomstrende, yndefuld. 10 points i gns.

'Ibis'

Smalle, dybrosa klokke, 0,6-1 cm. Farven RHS 52 A, røde gruppe på kraven, B udvendig på røret. De brunrøde stilke er 55-60 cm og bærer fra 50-110 blomster på hver stilk. Bladene cirkelformede, 5,5 cm, ensfarvet mellemgrønne. Rosetten overvintrer i sin fulde grønhed, når den klarer sig, men i Spangsbjerg døde alle planter 1967-68, i Virum kun 3 af 10. Sorten var blandet med en ukendt Heuchera. 4 points i gns.

'Jubilee'

Blomsterne på de 50-60 cm lange stilke er lyst rosenrøde med mørkere knopper, RHS 58 D, rød-purpurgruppen. De enkelte klokke er 1,1 cm lange med dybt fligede kraver. Der er 35-60 blomster pr. stilk. Bladene er ensfarvet grågrønne og nydeligt takkede, 5 × 6 cm. Løvtuen 25 cm høj, 35 cm bred. Alle planter overvintrerede i tiltalende stand i Virum indtil 1969, hvor planterne nok overlevede, men blomsteranlæggene var frosset. Også dårlig overvintring i Spangsbjerg. Planten virker ladden af fine uldhår. Blomstrer fra junis begyndelse i Virum - lidt senere i Spangsbjerg. 6 points i gns.

'Oakington Jewel'

Klokkerne er 0,7 cm, mørk koralfarvede med kobberagtig tone, RHS 53 C, røde gruppe. Gns. 70-120 blomster pr. stilk, der er mørk brunrød. Bladene 7 × 7 cm, marmorerede. Rosetten ikke pæn om vinteren, helt mørk og død at se til, 20 cm høj, 35 cm bred. Planterne overlever alligevel, trods det døde udseende. 6 points i gns.

'Sparkler'

Har i forsøget været blandet med en fremmed sort, men blev skilt ud fra denne udelukkende p.gr. af den mørkere farve. Klokkerne er ganske små, 1/2 cm, kardinalrøde, RHS 52 A - lidt lysere udvendig. Stilkene 70 cm høje med rød behåring. Der er 80-120 klokke pr. stilk. De mørkgrønne, bulede blade, 6 × 6 cm, overvintrer med et trist udseende, og hårdføreheden er i det hele taget ringe. 3,5 points i gns.

'Titania'

De store, dejlig ceriserøde blomsterklokke virker lidt hængende. Farven efter RHS 53 A, lidt lysere udvendig. Der kan være 60-115 blomster pr. stilk, der måler 50-70 cm og er festlig rød. Løvet, der er mørkgrønt og blankt, virker cirkelformet. Løvtuen kan godt

være sveden hen på foråret, men de nye blade dækker skaden helt. Overvintringen af planterne er som helhed for ustabil begge forsøgssteder. Bedste ved sorten er blomsterrigdom og -farve. 6,5 points i gns.

'Weserlachs'

Trods mærket med 2 stjerner i Tyskland, har den ikke kunnet hævde sig tilstrækkelig godt hos os. Bladene er helt ødelagte efter vinteren. Blomsterklokke er 1-1,5 cm store og ret brede, 55 pr. stilk, de er laksrosa, RHS 58 C, rød-purpurgruppen efter katalogbeskrivelser, men hos os er den 70 C. Bladrosetten 20 cm høj og 35 cm bred, stilkene 55 cm. De lysgrønne blade er en smule flammede i 2 grønne nuancer, men uden tegning. Den har løvblade op ad stænglerne. 4 points i gns.

Summary

Variety trials with Heuchera

During 1964 and 1965 twenty cultivars of Heuchera and two Heucherellas were collected in a preliminary trial at The State Research Station for Glass House Crops, Virum.

Only 11 Heuchera and 1 Heucherella were considered to be qualified to continue in the following trials carried out at Virum and The Research Station at Spangsbjerg. There were 10 plants of each cultivar in each trial.

The consumption of Heuchera is not very large in Denmark, but as the nurseries continuously are looking for new valuable varieties, Heuchera was included in our ten years rotation for trials with perennials.

Only 3 Heuchera and 1 Heucherella were approved. This is marked by adding S 69 to the name of the variety.

'Pluie de Feu' S 69

Identical with 'Feuerregen'.

'Pluie de Feu' has for many years been the most important variety in Denmark because of its bright colour. The colour is clear cardinal red, RHS 53 D, Red Group. The slender 35-40 cm long stalks, about 25 cm each plant, does not carry so many flowers (40-50) as the newer varieties. In spite of a fading of the leaf colour which often takes place in March - new light green leaves soon cover the plants again. The winter hardiness is 100% sure.

'Pruhoniciana' S 69

More robust than the other *Heuchera x brizoides*. They are erect and showy plants, 80 cms high, with a lot of flowers incidentally well suited as cut flowers. The brownish red stalks carry large, open, rather long flower bells of a dark cherry colour with a light red ring at the bottom. RHS 53 C, Red Group. The inflorescences are more slender than usual for *Heucheras*. The leaves near the ground form heaved cushions, 30 cms high and 50 cms in diameter. The leaves are of a shiny green colour and without any dark zone, 7×9 cms. Wintering is 100% sure, but sometimes the leaves become a little brownish at spring, but they shoot again and soon the plant will be covered with new green leaves.

'Red Spangles' S 69

The 1 cm long flowers are bright scarlet, RHS 52 A, Red Group, at the collar formed by the petals, but in the middle 52 B. 75-120 flower bells on every stalk is quite usual. The stalks are light green, 50-60 cms high. The leaves, 6,5×5,5 cms, have an even greyish green colour. Near the ground the leaves are healthy and green. The growth is compact, not quite regular, 20 cms high and 40 cms in diameter, 7 plants out of 10 survived.

Heucherella tiarelloides 'Rosea' S 69

Looks like a cross between *Heuchera* and *Tolmiea Mentziesii*. The growth is vigorous with plenty of yellowish green leaves near the ground (20×45 cms). Each leaf is 7×8,5 cms. The leaves are more or less marbled, often with dark coloured spots along the midribs. The inflorescences are graceful, the flower bells open with long protruding stamens. The colour is light pink, RHS 54 C and B, Red Group. The stalks are 40 cms long, they are not quite erect, and the flowers therefore tend to turn over hither and thither. They, however, never look untidy.

The wintering is quite sure, although the leaves look faded in March. It is a healthy rich flowering and graceful variety.

Litteratur

Frilandsblomster: Vald. Jensen, H. K. Paludan, C. Th. Sørensen, København 1949.

Havens Stauder: Åge Nicolaisen, København. 1964. Die Freiland-Schmuckstauden: Jelitto/Schacht, Stuttgart 1963.

Våra prydnadsväxters namn på svensk och latin: Nils Hylander, Upsala 1960.